

07.04.2005 № 4/27-642

Про встановлення Правил
користування водними
об'єктами для плавання на
маломірних (малих) суднах
у Донецькій області

Відповідно до ст.ст. 8, 67 Водного кодексу України, Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", враховуючи погодження Головної державної інспекції України з безпеки судноплавства, керуючись ст. 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", обласна рада

ВИРІШИЛА:

Встановити Правила користування водними об'єктами для плавання на маломірних (малих) суднах у Донецькій області (додаються).

Заступник голови ради

О.В. ЗАЦ

ЗАТВЕРДЖЕНО :
Рішенням Донецької
обласної ради
від “ ___ ” _____ 200__р.

Голова Донецької
обласної ради
Б.В.Колесніков

“ ___ ” _____ 200__р.

**Правила
користування водними об'єктами для плавання
на маломірних (малих) суднах
Донецької області**

(відповідно до статей 8 та 67 водного кодексу України)

ПОГОДЖЕНО:
Начальник
Головної державної інспекції
України з безпеки
судноплавства

О. Щипцов

“ ___ ” _____ 200__р.

1. Загальні положення

1.1. Правила користування водними об'єктами для плавання на маломірних (малих) суднах у Донецькій області (далі - Правила) розроблені відповідно до п. 11 ст. 8, ст.67 Водного кодексу України, Законів України "Про транспорт", „Про державний кордон України", "Про державну прикордонну службу України", Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України, затверджених наказом Міністерства транспорту України 16.02.2004 № 91, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 12.07.2004 № 872/9471, Інструкції про огляд баз для стоянки маломірних (малих) суден, затвердженої наказом Міністерства транспорту України від 16.07.2004 № 641, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 23.07.2004 за № 914/9513, Правил безпечної експлуатації баз для стоянки маломірних (малих) суден, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 16.07.2004 № 642, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 23.07.2004 за № 915/9514, Положення про систему управління безпекою судноплавства на морському і річковому транспорті, затвердженого наказом Міністерства транспорту України від 20.11.2003 № 904, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.12.2003 за № 1193/8514, та інших нормативних документів, що регламентують охорону людського життя на воді, безпеку судноплавства та охорону довкілля, і встановлюють порядок користування маломірними (малими) суднами та базами (пунктами базування) для їх стоянок на водних об'єктах Донецької області.

1.2. Правила встановлюються Донецькою обласною радою за погодженням з Головною державною інспекцією України з безпеки судноплавства (далі Держфлотінспекція).

1.3. У Правилах терміни використовуються у таких значеннях:

водний об'єкт - річки, водосховища, інші водойми загального користування і внутрішні морські води та територіальне море України;

водний мотоцикл - будь-яке мале судно, що використовує свої власні механічні засоби руху, здатне нести на своєму борту одного чи кількох людей, побудоване чи призначене для ковзання по водній поверхні чи виконання спортивних фігур;

маломірне судно - самохідні судна з головними двигунами потужністю менш як 75 кінських сил (55 кВт) і несамохідні судна та вітряні судна валовою місткістю менш як 80 реєстрових тонн (або одиниць), а також моторні судна незалежно від потужності двигунів, але валовою місткістю не більш як 10 реєстрових тонн (або одиниць) та несамохідні судна (гребні човни вантажопідйомністю 100 і більше кілограмів, байдарки -150 і більше кілограмів та надувні судна - 225 і більше кілограмів), що належать громадянам;

мале судно – будь-яке судно, крім судна риболовного, довжина корпусу якого менше 20 метрів, за винятком суден, побудованих або обладнаних для буксирування, штовхання чи ведення в зчаленні суден, що не є малими суднами, а також суден, на яких дозволено перевозити більше 12 пасажирів, і поромі;

моторне судно - будь-яке судно, що використовує власну силову установку, за винятком суден, двигуни яких використовуються лише для здійснення невеликих переміщень (у портах чи місцях навантаження і розвантаження) або для збільшення їх маневреності під час їх буксирування чи штовхання. Судно, що пересувається за

допомогою вітрила та одночасно використовує свою силову установку, слід вважати моторним судном;

швидкісне судно - будь-яке судно, крім водотонажного, яке може розвинути швидкість 50 км/год та більше;

база (пункт базування) - комплекс будівель та гідротехнічних споруд з прилеглою до неї акваторією, в межах якої базуються маломірні судна, не є причалом і призначені для утримання і ремонту суден;

база для стоянки маломірних (малих) суден - суб'єкт господарювання, одним зі статутних напрямків діяльності якого є надання послуг з безпечного утримання і обслуговування приписаних або прибуваючих до нього для тимчасової стоянки маломірних (малих) суден та який утримує і використовує спеціально обладнані для цього гідротехнічні споруди або природні берегові об'єкти;

контрольований прикордонний район - це ділянка місцевості, яка визначена в межах території району, міста, прилеглої до державного кордону або до узбережжя моря, що охороняється Державною прикордонною службою, а також у межах територіального моря, внутрішніх вод, частини вод прикордонних річок, озер та інших водоймів і розташованих у цих водах островів;

плавучий засіб - плавуча споруда, що має механічні установки і призначена для роботи на водних шляхах або в портах;

порт - транспортне підприємство, призначене для обслуговування суден, пасажирів і вантажів на відведеній території та акваторії, а також перевезення вантажів і пасажирів на судах, що належать порту;

причал - комплекс будівель та гідротехнічних споруд, які функціонують у складі порту, пристані або самостійно і призначені для підходу, швартування, стоянки та обслуговування суден, посадки і висадки пасажирів, вантажних операцій тощо.

1.4. Юридичні особи, які мають маломірні (малі) судна, повинні призначити посадових осіб, відповідальних за експлуатацію та користування цими суднами та їх утримання на базах для стоянки маломірних (малих) суден.

1.5. Водні об'єкти, на яких дозволяється плавання маломірних (малих) суден, бази стоянки для маломірних (малих) суден, місця масового відпочинку населення на воді (пляжі), а також місця, заборонені для плавання маломірних (малих) суден, повинні бути обладнані відповідними навігаційними плавучими, береговими знаками і вогнями, а також інформаційними (заборонними, попереджувальними, приписними) знаками встановленого зразка. Знаки встановлюються місцевими органами виконавчої влади та власниками баз стоянки та підлягають щорічному огляду Держфлотінспекції перед початком навігації. Схеми розміщення вказаних знаків та їх технічні характеристики узгоджуються з Держфлотінспекцією.

1.6. Судновласники, судноводії маломірних (малих) суден, а також посадові особи, відповідальні за експлуатацію та користування цими суднами та базами (спорудами) для їх стоянок, зобов'язані виконувати ці Правила, а також вимоги інших нормативних документів, що регламентують безпеку плавання суден, попередження нещасних випадків на воді і забруднення довкілля.

Особи, які порушують ці Правила, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

1.7. Персональну відповідальність за забезпечення безпеки плавання маломірних (малих) суден та безпечну експлуатацію баз їх стоянки несуть фізичні

особи або керівники юридичних осіб, яким належать вказані судна (бази стоянки), або які використовують їх за договорами оренди.

1.8. Державний нагляд за безпекою плавання маломірних (малих) суден здійснює Держфлотінспекція, контроль за дотриманням цих Правил - відповідні органи місцевої виконавчої влади.

2. Обов'язки судновласників, судноводіїв та посадових осіб, відповідальних за експлуатацію маломірних (малих) суден для їх стоянки

2.1. Судновласники зобов'язані зареєструвати належні їм судна у 10-денний термін з дня отримання, купівлі, побудови або за іншими обставинами придбання права власності.

Реєстрація маломірних (малих) суден здійснюється відповідним структурним підрозділом Держфлотінспекції згідно з Порядком ведення Державного суднового реєстру України і Суднової книги України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.97 № 1069 (з наступними змінами та доповненнями).

2.2. Судновласники зобов'язані своєчасно пред'являти свої судна представникам класифікаційного товариства для здійснення ними технічного огляду.

2.3. Судноводії зобов'язані, на вимогу співробітників структурного підрозділу Держфлотінспекції, зупинити судно і пред'явити їм суднові документи, відповідне свідоцтво (диплом) на право керування судном та надати можливість для його огляду.

2.4. Посадові особи, відповідальні за експлуатацію маломірних (малих) суден та баз для стоянки маломірних (малих) суден, зобов'язані:

- забезпечити реєстрацію бази в Держфлотінспекції України відповідно до розділу 2 Правил безпечної експлуатації баз для стоянки маломірних (малих) суден, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 16.07.2004 № 642 і зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 23.07.2004 року № 915/9514 (далі - Правила безпечної експлуатації баз) ;

- пред'являти бази для огляду відповідно до Інструкції про огляд баз для стоянки маломірних (малих) суден, затвердженої наказом Міністерства транспорту України від 16.07.2004 № 641 і зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 23.07.2004 за № 914/9513;

- організувати роботу баз відповідно до вимог Правил безпечної експлуатації баз (розділ 3), а також

Положення про систему управління безпекою судноплавства на морському і річковому транспорті, затвердженого наказом Міністерства транспорту України від 20.11.2003 № 904, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.12.2003 за № 1193/8514;

- встановити на базі випускний режим відповідно до розділу 5 Правил безпечної експлуатації бази (у прикордонних районах, погодивши його з відповідними підрозділами Прикордонних військ);

- не допускати зберігання та стоянки суден, не зареєстрованих у встановленому порядку;

- надавати відповідному структурному підрозділу Держфлотінспекції моторне судно для здійснення патрулювання в зоні нагляду (за графіком і домовленістю з їх власниками).

2.5. Установи та організації фізкультури та спорту, керівники водноспортивних баз, водних станцій зобов'язані:

-спортивні заходи, водні свята на воді проводити на акваторіях, що спеціально відведені для цього місцевими органами влади і закриті для судноплавства інших (неспортивних) суден;

-при необхідності проведення змагань на акваторіях, що не визначені для подібних заходів, отримати

відповідний дозвіл від структурного підрозділу Держфлотінспекції;

-на період проведення спортивних заходів визначити осіб, відповідальних за безпеку людей та плавзасобів, позначити акваторію буйками та виставляти пости на човнах для забезпечення безпеки плавання спортивних суден.

При здійсненні переходу спортивних суден від місць базування до місць проведення змагань і в зворотньому напрямку судноводіям необхідно виконувати діючі Правила плавання на внутрішніх водних шляхах України або Міжнародні правила попередження зіткнення суден в морі (МППЗС) та Обов'язкові постанови по морських портах.

2.6. При проведенні екскурсій, колективних виїздів на відпочинок на маломірних (малих) суднах керівники підприємств, організацій та установ повинні призначити осіб, що відповідають за безпеку людей та плавзасобів, громадський порядок та охорону навколишнього природного середовища.

2.7. Судна, що прибули на базу в несправному або аварійному стані, повинні бути оглянуті з коротким записом про їх технічний стан в журналі обліку виходу (приходу) суден. Інформація про аварійні судна повідомляється у відповідний структурний підрозділ Держфлотінспекції України.

2.8. Технічний огляд баз для стоянки маломірних (малих) суден перед початком навігації та під час їх експлуатації здійснюється комісіями, які призначаються місцевими органами виконавчої влади.

Огляд баз, які розташовані в прикордонній смузі або контрольованих прикордонних районах, здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27.07.98 № 1147 "Про прикордонний режим".

3. Режим користування, район плавання та порядок руху маломірних (малих) суден

3.1. Термін відкриття та закриття навігації для маломірних (малих) суден устанавлюється щорічно з урахуванням гідрометеорологічних умов розпорядженням голови обласної ради за погодженням з начальником відповідного структурного підрозділу Держфлотінспекції.

3.2. Під час руху маломірні (малі) судна повинні виконувати Правила плавання на внутрішніх водних шляхах України або Міжнародні правила попередження зіткнення суден у морі, Місцеві правила плавання на внутрішніх водних шляхах або Обов'язкові постанови по морських портах, а також інші нормативні документи, що регламентують безпеку судноплавства.

3.3. Кожне судно повинно рухатись з безпечною швидкістю для того, щоб воно мало можливість взяти своєчасні дії для безпечного плавання.

3.4. Судна повинні рухатись за межами суднового ходу, а у випадку, коли за умовами шляху це неможливо, вони можуть йти по судновому ходу вздовж правої по ходу окраїни, в межах до 10 м від неї, в один ряд; при цьому вони не повинні

ускладнювати рух транспортних суден на судновому ході, для чого вони повинні вчасно зійти з їх шляху без обміну звуковими і світловими сигналами.

3.5. У межах міста або інших населених пунктів рух суден дозволяється лише у світлий час доби. На інших судноплавних ділянках рух суден в нічний час дозволяється лише зі швидкістю 15 км/год і з дозволу Регістру судноплавства України, при умові несення вогнів згідно з Правилами плавання по внутрішніх водних шляхах України, МППЗС, без права перетину судноплавних трас.

3.6. Рух суден на всіх водних об'єктах дозволяється при видимості не менше 500 м.

3.7. Пересікати судновий хід в межах міста дозволяється лише в установлених місцях, а за межами міста - у будь-якому місці, під кутом, близьким до 90 градусів до вісі суднового ходу, у найкоротший відрізок часу.

3.8. Рух під мостами дозволяється лише у спеціально відведених прогонах, позначених рівностороннім трикутником вершиною вниз, червоного (білого) кольору.

3.9. Високогабаритні вітрильні судна повинні мати мінімальний запас по висоті при проходженні:

під мостами - 0,5 м;

під проводами лінії зв'язку — 1 м;

під проводами високої напруги:

до 110 кВ - 2,0 м;

до 330 кВ - 3,5 м;

до 150 кВ - 2,5 м;

до 500 кВ - 4,0 м;

до 220 кВ - 3,0 м;

до 750 кВ - 6,0 м;

3.10. Судна повинні здійснювати рух уздовж пляжів, місць масового відпочинку громадян, у рукавах, затоках, підхідних каналах шлюзів, під мостами, біля пасажирських і вантажних причалів, водолазних ботів, у вузькостях, протоках, на крутих поворотах та в інших місцях, складних для плавання, зі швидкістю 5 км/год.

Не дозволяється підходити ближче ніж на 25 м до обгороджуваних буйків пляжів, нерестилищ, заповідників, заказників, водозаборів, станцій перекачування води, навігаційних знаків водних шляхів.

3.11. Установка суден на якор забороняється:

- у межах суднового ходу;

- поблизу транспортних суден, земснарядів, плавучих кранів і т. п. і в проміжках між ними;

- біля вантажних причалів, дебаркадерів, водолазних ботів на відстані менше 200 м вище і нижче них;

- вище і нижче мостів ближче ніж 200 м;

- на акваторії рейдів, пляжів, у вузькостях, на крутих поворотах;

- під лініями зв'язку і електромереж, біля ходового берега;

- ближче 25 м від лінії кромкових знаків навігаційної обстановки;

- у зоні, відзначеній інформаційними забороняючими знаками "Якоря не кидати!".

3.12. Маломірні (малі) судна повинні поступатися дорогою транспортним і пасажирським суднам, суднам, які зайняті ловом риби, підводними чи водолазними роботами, гребним і вітрильним суднам, суднам, які втратили хід чи управління.

При зустрічі чи обгоні гребних суден моторне судно повинно зменшити рух і пройти гребне судно не ближче 10-15 м від борту.

3.13. Судна не повинні пересікати курс по носу швидкісних суден, які знаходяться у візуальній видимості, як правило, за кормою.

Усі судна, які перетинають судновий хід, русло, трасу маломірних суден, повинні пропустити усі судна, які рухаються по судовому ходу.

3.14. Перетинати курс транспортного судна по носу, як виняток, можливо при умові, якщо після закінчення перетину залишилось 500 м до носу судна, якому перетнули курс.

У випадках, коли такий рух неможливий через шляхові обставини, вони можуть рухатись по судовому ходу, правою по ходу кромкою в межах до 10 м від неї в один ряд; в той же час вони не повинні заважати руху і маневруванню транспортних суден, зобов'язані своєчасно звільнити їм шлях.

3.15. При плаванні на озерних ділянках (розряд "О"), морських водах рух дозволяється у прибережних зонах з віддаленням від берега та при погодних умовах згідно з записами у свідоцтві про придатність маломірного (малого) судна до плавання.

3.16. Рух маломірних (малих) суден в міській межі м. Маріуполя та перетин фарватеру дозволяється тільки в денний час (від сходу до заходу сонця). В нічний час (від заходу до сходу сонця) рух малих прогулянкових суден на ділянках в межах фарватеру, водосховищах, озерах і на Азовському морі забороняється.

Плавання маломірних (малих) судів на закритих водоймах Донецької області, на яких ведеться рибне господарство (Старобешеве, СлавГРЕС), Клебан- Бик, Карлівка, Верхній відсік, Миронівка, Углегорівка), дозволяється для суден, приписаних до баз стоянки суден (якщо такі є) на даних водоймах і тільки у світлий час доби. Судам, що належать організаціям, які контролюють безпеку плавання, рибні запаси, санітарний стан води, судна, що обслуговують гідротехнічні спорудження даних водоймів, рятувальним та іншим маломірним суднам дозволяється плавання на цих водоймах у будь-який час доби за згодою організацій, підприємств, що займаються риборозведенням з дозволу структурного підрозділу Держфлотінспекції.

На Кураховському водосховищі плавання маломірних суден, що належать приватним судновласникам, дозволяється тільки у світлий час доби.

3.17. Перетин фарватеру (суднового ходу) необхідно проводити під кутом, близьким до 90 градусів, при умовах відсутності на фарватері транспортних суден, при цьому перетин фарватеру проводити так, щоб не перешкоджати руху суден, які рухаються по трасі маломірних (малих) суден.

3.18. Забороняється рух маломірних (малих) та вітрильних суден, крім суден, які забезпечують безпеку судноплавства у міській межі м. Маріуполя та акваторії Маріупольського морського торговельного порту і на узбережжі Азовського моря на наступних об'єктах:

- акваторія Маріупольського морського торгового порту, яка огорожена;
- якірні стоянки транспортних суден;
- причали ВАТ „Металургійний комбінат "Азовсталь" та „Вугільний склад”;
- ландшафт заповідної зони " Меотида".

3.19. Заборонено плавання маломірних (малих) суден:

- на закритих питних водоймах області (Артемівське, Горлівське, Макіївське, Верхнє-Кальміуське, Волинцевське, Ольховське, Грабівське, Старокримське), крім маломірних суден ДВП “ Укпромводчормет”;

- в каналі Сіверський Донець-Донбас в першому санітарному поясі, на якому встановлюються ДВП „Укрпромводчормет” та санепідемстанцією попереджуючі знаки.

4. Порядок розходження суден

На акваторіях, що не підпадають під дію Правил плавання на внутрішніх водних шляхах України, МППЗС в морі, під час руху маломірні (малі) судна повинні дотримуватись таких вимог:

4.1. Якщо два моторні судна рухаються прямо або майже прямо назустріч одне одному, вони повинні розходитись лівими бортами.

4.2. Якщо два моторні судна наближаються по курсах, що перетинаються, то судно, яке бачить інше зі сторони правого борту, повинно давати йому дорогу.

4.3. Якщо два вітрильні судна наближаються так, що виникає загроза зіткнення, одне з них звільняє шлях другому таким чином:

- якщо судна прямують різними галсами, то судно, яке йде лівим галсом, повинно уступити дорогу іншому судну;

- коли судна прямують однаковими галсами, то судно, яке міститься з навітряного боку, повинно давати дорогу судну, що знаходиться на протилежному боці;

- якщо судно прямує лівим галсом і бачить інше судно з навітряного боку та не може розпізнати, яким галсом воно рухається, то воно повинно надати йому шлях.

4.4. Якщо моторне судно наближається до вітрильного так, що виникає загроза зіткнення, то моторне судно повинно надати шлях вітрильному;

4.5. За межами судового ходу обгін судна може виконуватись з будь-якого борту;

4.6. Перетин курсу іншого судна рекомендується виконувати за його кормою. Допускається перетин курсу по носу судна при умові, якщо після закінчення маневру перетину до судна, що наближається, залишається не менше 500 метрів.

5. Порядок обгону суден

5.1. Судно, яке наближається до іншого судна в секторі його кормового вогню (вогнів), тобто з напрямку більше 22,5 градуса позаду траверза, є тим судном, яке обганяє, та незалежно від того моторне воно чи вітрильне, може обходити те судно, яке обганяється, тримаючись збоку від його шляху таким чином: по судовому ходу - тільки по його лівому борту, а за межами судового ходу, при попередженні, по будь-якому борту.

5.2. Заборонено обгін у вузькостях, при видимості менше 1 км, під мостами та у стометровій зоні, яка прилягає до мостів, а також, коли на траверзі вже є два судна.

5.3. Обгін слід починати за 100 м тримаючись збоку від шляху судна, яке обганяють.

6. Плавання водних мотоциклів, гідролітаків

6.1. Гідролітак на воді повинен знаходитися в стороні від усіх суден і не перешкоджати їх руху. У випадках, коли існує небезпека зіткнення, він повинен виконувати вимоги Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України як судно з механічним двигуном, але без подачі звукових сигналів і відмашок. Пілот гідролітака повинен пройти перевірку знань у структурному підрозділі Держфлотінспекції і отримати Контрольний талон, до свого льотного диплому.

6.2. Водні мотоцикли повинні використовуватися тільки в світлу пору доби при видимості більше 1 км та тиху погоду.

6.3. Особа, яка управляє водним мотоциклом, повинна мати Свідоцтво на право управління судном (прогулянковим), видане структурним підрозділом Держфлотінспекції з позначкою про проходження перевірки знань, а також Свідоцтво про придатність малого судна до плавання з відміткою про проходження щорічного технічного огляду.

6.4. На бортах водного мотоцикла наноситься державний номер.

6.5. Буксирування суднами парашутистів, лижників на воді здійснюється у межах, визначених акваторією, і межах часу, погоджених з структурним підрозділом Держфлотінспекції.

6.6. Підхід водних мотоциклів до берега, в місцях масового відпочинку громадян і на пляжах дозволяється тільки спеціально встановленими і огороженими фарватерами, відповідно до вимог Держфлотінспекції України.

6.7. Водному мотоциклу забороняється перетинати курс суден, заважати їхньому руху, швартуватись за знаки навігаційного огороження.

Підхід до берега, поворот водного мотоцикла необхідно здійснювати на малій швидкості.

6.8. Право на навчання управлінню водним мотоциклом на воді надається тільки особам (інструкторам), що мають відповідну підготовку і свідоцтво на право управління моторним маломірним судном з двигуном відповідної потужності.

6.9. Видача водних мотоциклів на прокат здійснюється тільки особам, що мають відповідне свідоцтво на право управління маломірним судном. При відсутності свідоцтва на право управління водним мотоциклом обов'язково повинен керувати інструктор.

6.10. Тренування на водних мотоциклах дозволяється тільки в спортивних організаціях на спеціально відведених акваторіях під безпосереднім наглядом досвідчених тренерів.

6.11. Водій водного мотоциклу, у випадку раптового виникнення аварійної ситуації, для запобігання безпосередньої небезпеки або зменшення можливих наслідків, повинен здійснити всі дії, що диктуються умовами і обставинами даного випадку, навіть якщо ці дії не передбачені існуючими правилами та інструкціями.

7. Охорона навколишнього природного середовища

7.1. З метою посилення охорони довкілля від забруднення та охорони рибних запасів, рух маломірних (малих) суден, крім суден контролюючих органів, забороняється:

- на ділянках, відведених для промислового рибальства та нерестовищ;
- в заповідниках та заказниках;
- в місцях знаходження водозаборів та станцій перекачування води.

7.2. Вказані ділянки та інші заборонені для руху маломірних (малих) суден акваторії повинні бути погоджені з структурним підрозділом Держфлотінспекції та позначені інформаційними знаками за рахунок коштів рибодобувних організацій, власників або користувачів заповідників, заказників, водозаборів, станцій перекачування води.

8. Техніка безпеки та охорона життя людей на воді

8.1. Вихід маломірних (малих) суден у плавання дозволяється за:

- сприятливих погодних умов;
- технічній справності судна;
- наявності устаткування та спорядження, перелічених в документах класифікаційного товариства;
- наявності необхідних судових документів та відповідного свідоцтва (диплому) на право управління судном.

8.2. Судноводії маломірних (малих) суден зобов'язані:

- забезпечувати безпеку плавання судна та пасажирів;
- вміти своєчасно надавати допомогу потерпілим на воді;
- доставляти потерпілих на воді до лікувальних закладів;
- при погіршенні гідрометеорологічних умов переходити до укриття;
- перед виходом у плавання перевірити справність і комплектність обладнання судна (рятувальних засобів, запасних весел тощо);
- зупинитись на вимогу осіб, що контролюють безпеку плавання і забезпечення правопорядку на воді, та пред'являти для огляду судно та судові документи.

8.3. У разі аварійного випадку з маломірними (малими) суднами складається акт про випадок, додавши до нього відповідну схему руху з підписами водіїв суден, які скоїли аварійний випадок та повідомити найближчий структурний підрозділ Держфлотінспекції.

8.4. Під час плавання на безпалубному маломірному (малому) судні пасажири та члени екіпажу повинні бути одягнені в рятувальні нагрудники (жилети).

8.5. Судноводіям маломірних (малих) суден забороняється:

- виходити в плавання без дозволу компетентних органів на судні, що не зареєстроване згідно з чинним законодавством, не має відповідних номерних знаків на бортах, не пройшло своєчасно технічний огляд ;
- виливати за борт залишки паливно-мастильних матеріалів та викидати сміття;
- здійснювати плавання в районах, що заборонені для руху маломірних (малих) суден, без дозволу структурного підрозділу Держфлотінспекції;
- керувати судном у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння будь-якого ступеня, а також у хворобливому стані, який може призвести до втрати орієнтування;
- передавати управління судном особам, що знаходяться в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння будь-якого ступеня або особам, що не мають документа на право керування судном;
- перевозити пасажирів, що знаходяться в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння будь-якого ступеня;
- порушувати норми пасажиромісткості та вантажопідйомності;
- управляти судном, не маючи при собі підтверджуючого свідоцтва або диплому;
- здійснювати рух при видимості менше 500 м;
- ставити судно на якір у межах судового ходу;
- заходити на акваторії пляжів, місць, відведених для відпочинку та проведення тренувань спортивних суден;
- маневрувати та зупинятися поблизу суден, що не є маломірними (малими);
- зупинятися біля пасажирських або вантажних причалів на дистанції ближче,

ніж 200 м;

- виходити на судновий хід (рекомендований курс, встановлену смугу руху), якщо видимість менше 1000 м, а вітрильним суднам, крім того, і в темний час доби;
- здійснювати рух швидкісних суден, якщо видимість менше 1000 м;
- швартуватися до плавучих навігаційних знаків;
- плавання в районах, оголошених забороненими;
- перевозити вибухо- та пожежонебезпечні вантажі;
- купатися з борту судна, яке необладнане для цього.
- виходити в плавання з порушенням термінів відкриття і закриття навігації;

8.6. В усіх випадках, що не передбачені цими Правилами, судноводії повинні вживати всі можливі заходи, що диктуються сталою практикою судноводіння або особливими обставинами, для забезпечення безаварійного плавання.

9. Особливі умови користування водними об'єктами для плавання на маломірних (малих) суднах на узбережжі Азовського моря у межах Донецької області

Прибережна акваторія Азовського моря - це прибережні води Азовського моря шириною 2 морські милі, що відраховуються від узбережжя.

9.1. Порядок обліку, реєстрації плавзасобів технічного і судноплавного нагляду за безпекою плавання маломірних суден здійснюється згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 26.09.97. № 1069 “Про затвердження порядку судового реєстру України і Суднової книги України” та від 27.07.98. № 1147 “Про прикордонний режим”.

9.2. Усі маломірні риболовецькі, науково-дослідницькі, спортивні, прокатні судна експедиційних і будівельних загонів та інших організацій, незалежно від відомчої належності та форми власності, а також самохідні та несамохідні плавзасоби, що знаходяться у особистому користуванні громадян України та використовуються ними як прогулянкові, для рибного лову або з іншою метою в Азовському морі, незалежно від їх розмірів та потужності, місця зберігання і технічного обслуговування, повинні бути зареєстровані в органах портового нагляду або у структурному підрозділі Держфлотінспекції.

В межах контрольованих прикордонних районів реєстрації також підлягають усі плавзасоби, які використовуються на річках, що впадають в Азовське море, лиманах, озерах та інших водоймищах, які мають водне сполучення з басейном Азовського моря.

Капітани портів, Держфлотінспекція на кожний зареєстрований плавзасіб видають його власнику судові документи встановленої форми (судновий білет, посвідчення на право керування маломірними суднами, суднове свідоцтво або довідка), а також індекс та номер.

9.3. Усі плавзасоби після реєстрації в органах портового нагляду, структурному підрозділу Держфлотінспекції повинні бути зареєстровані у найближчому підрозділі Державної прикордонної служби України, де кожному зареєстрованому судну (плавзасобу) проставляється на судовому документі штамп встановленого зразка.

Для реєстрації плавзасобів зацікавлені організації надають у прикордонні підрозділи перелік плавзасобів за встановленою формою та судові документи. Приватні власники плавзасобів представляють документи особисто.

9.4. Усі зареєстровані плавзасоби повинні мати відмітки та написи відповідно до правил обліку та реєстрації.

9.5. Судновласники відповідно до вимог судових документів зобов'язані виконувати технічний та судноплавний огляд плавзасобів у контролюючих організаціях по маломірних суднах, а у найближчому підрозділі Державної прикордонної служби України - звірку обліку плавзасобів.

9.6. Побудовані або придбані судна, можуть бути спущені на воду і експлуатуватися лише після реєстрації у десятиденний термін у встановленому порядку.

Плавзасоби громадян і організацій, які були позбавлені права виходу в море, знімаються з обліків і усуваються з бази стоянки маломірних (малих) суден.

Плавзасоби, на яких громадяни тимчасово перебувають на узбережжі моря, що охороняється, протягом однієї доби повинні бути поставлені їх власниками на тимчасовий облік у найближчому підрозділі Державної прикордонної служби України і контролюючих організаціях з маломірних суден.

10. Порядок облаштування баз для стоянки маломірних (малих) суден і утримання плавзасобів

10.1. Місця розміщення баз для стоянки маломірних (малих) суден встановлюються місцевими органами виконавчої влади за узгодженням з Держфлотінспекцією.

10.2. Територія бази повинна забезпечувати будівництво на ній передбачених проектом баз стоянок, пірсів, службових приміщень та інших споруд, їх технічну стійкість при тривалій експлуатації, а дороги і під'їзні шляхи — під'їзд пожежних автомашин до місць забору води, стоянки суден і об'єктів на березі. Територія бази повинна бути огорожена (акваторія огорожується дамбами, понтонами, бонами, плавучими та іншими знаками судноплавної обстановки), утримуватись в чистоті і відповідати встановленим вимогам пожежного, санітарно-епідеміологічного нагляду та охорони природи.

Усі бази для стоянки маломірних (малих) суден підлягають реєстрації в Держфлотінспекції України.

10.3. Бази для стоянки маломірних (малих) суден на узбережжі Азовського моря у межах Донецької області поза морським портом облаштовуються зацікавленими суб'єктами господарської діяльності за узгодженням з підрозділами Державної прикордонної служби України та структурним підрозділом Держфлотінспекції.

Бази для стоянки маломірних (малих) суден облаштовуються у відповідності до вимог Правил безпечної експлуатації баз для стоянки маломірних (малих) суден.

Усі бази стоянок облаштовуються і утримуються у належному стані за рахунок підприємств, установ, організацій, до управління яких вони належать.

10.4. Кожна база для стоянки маломірних (малих) суден до початку сезону відкривається комісією із представників органів місцевої влади, відповідного структурного підрозділу Держфлотінспекції, органів міліції та інших контролюючих організацій. Комісію очолює представник місцевих органів влади. В межах прикордонного контрольованого району до комісії залучається представник Державної прикордонної служби України.

Бази стоянки, що не пройшли технічної перевірки, до експлуатації не допускаються.

10.5. Усі плавзасоби повинні зберігатися на базах для стоянки, до яких вони приписані, зачиненими на замок. Ключі від замків знаходяться у власників плавзасобів. Весла, підвісні двигуни плавзасобів, що знаходяться на плаву, зберігаються окремо від плавзасобів у приміщенні, що зачиняється на замок.

Судна, що мають великий розмір та не можуть бути підняті на берег, залишаються на якорі або біля бази стоянки під охороною членів суднокоманди або охоронників. При цьому вживаються заходи, що виключають перебування сторонніх осіб на судні і можливість користування ним у злочинних цілях.

10.6. Зацікавлені організації, риболови-любители зобов'язані на своїх причалах утримувати за власний рахунок охорону, яка призначається за узгодженням з Державною прикордонною службою України. На любительських базах для стоянки вибираються старости. Охорона баз стоянок здійснюється цілодобово.

10.7. Випуск самохідних і несамохідних суден, інших плавзасобів у внутрішні води здійснюється адміністрацією (черговою службою чи старостою) бази для стоянки або пункту базування згідно з інструкцією, яка затверджується адміністрацією бази, а в межах прикордонного контрольованого району місцевими державними адміністраціями разом з відповідними підрозділами Державної прикордонної служби України. За зникнення суден (плавзасобів) з баз стоянок (пунктів базування) і незаконний їх випуск у море начальник, охорона та відповідні посадові особи несуть персональну відповідальність згідно з чинним законодавством України.

10.8. Організації та особи, які відповідають за утримання баз (стоянок), повинні постійно підтримувати у справному стані обладнання, суворо дотримуватись правил утримання, охорони плавзасобів на базах стоянки та порядку випуску їх у море.

10.9. Представники Державної прикордонної служби України, структурного підрозділу Держфлотінспекції мають право тимчасово закрити бази для стоянки та причали, які порушили встановлений порядок утримання плавзасобів, позбавляти виходу у море суден, що порушили режим плавання, до усунення порушень, про що вони інформують керівництво та зацікавлені організації, індивідуальних власників не менш ніж за добу до закриття бази стоянки або позбавлення права виходу у море.

10.10. Пансіонати, бази відпочинку та інші заклади, незалежно від форми власності, які утримують і експлуатують маломірні (малі) судна, повинні дотримуватись вимог щодо утримання, облаштування та обслуговування баз для стоянки маломірних (малих) суден, визначених цими Правилами.

10.11. На базах забороняється:

- стоянка незареєстрованих в установленому порядку суден;
  - порушення встановлених норм і технічних вимог для безпечної експлуатації бази і суден;
  - порушення встановленого на базі випускного режиму.

10.12. Всі приписані до бази маломірні (малі) судна вносяться до журналу обліку приписного флоту цієї бази із зазначенням бортового номера, типу судна, власника судна, його адреси і телефону, місця стоянки судна на базі, часу проходження технічного огляду на придатність до плавання.

10.13. Керівник бази за узгодженням з структурним підрозділом Держфлотінспекції, а в межах контрольованих прикордонних районів також з відповідним підрозділом Державної прикордонної служби України, встановлює випускний режим, який повинен передбачати контроль за виходом і поверненням

маломірних (малих) суден, їх справністю, наявністю обов'язкових суднових документів і посвідчень судноводіїв, за дотриманням норм пасажиромісткості, а також сповіщення судноводіїв про прогноз погоди.

10.14. При виході судна у плавання і при його поверненні на базу в журнал обліку виходу (приходу) суден повинен бути занесений :

- порядковий запис;
- номер судна,
- прізвище, ім'я, по батькові судновласника;
- склад екіпажу та пасажирів;
- мета та маршрут плавання;
- час виходу судна;
- пункт призначення;
- орієнтовний та фактичний час повернення судна на базу.

Запис у журналі підтверджується підписом судновласника (судноводія).

10.15. Випуск маломірних (малих) суден з бази для стоянки вахтенною службою забороняється у випадках:

- неподання судноводієм посвідчення на право управління маломірним (малим) судном (у тому числі водним мотоциклом), суднового білета з відміткою в ньому про проходження щорічного технічного огляду, документів на вантаж, що перевозиться;

- невідповідності бортового номера судна записам в судновому білеті;

- відсутності у судноводія довіреності на право управління судном (за відсутності судновласника);

- виявлення на судні несправностей, з якими заборонена його експлуатація;

- відсутності суднового обладнання та рятівних засобів, згідно з установленими нормами;

- порушення норм пасажиромісткості та вантажомісткості, неправильного розміщення вантажу (пасажирів), що викликають крен (диферент);

- наявності на судні вибухонебезпечних вантажів, якщо воно не призначено (не пристосовано) для перевезення цих вантажів або якщо їх перевезення здійснюється разом з пасажирами;

- коли фактичний чи прогнозований стан вітру, хвиль та інших гідрометеорологічних умов не забезпечує безпечного плавання;

- якщо судноводій чи пасажир перебувають у нетверезому стані або в стані наркотичного сп'яніння;

- коли база не має Свідоцтва про її реєстрацію.

11. Особливості порядку користування плавзасобами і правила поведження екіпажів маломірних (малих) суден в межах контрольованого прикордонного району

11.1. Контрольовані прикордонні райони області визначені постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.98 №1199 "Про контрольовані прикордонні райони":

- м. Маріуполь,
- Новоазовський район,
- Першотравневий район.

11.2. Екіпажі маломірних (малих) суден і плавзасобів науково-дослідницьких та інших організацій, а також риболови-любители, спортсмени, туристи при виході у море зобов'язані інформувати найближчий підрозділ Державної прикордонної служби України встановленим порядком (по телефону або особисто) про час виходу (повернення) та кількість членів суднокоманди, пасажирів, район плавання і строк повернення (прибуття до будь-якого пункту) при наявності на борту таких документів:

- для суден усіх відомств та крейсерських яхт - суднової ролі, що підписана капітаном при наявності у всіх членів екіпажу документів, які посвідчують особу, посвідчення на право керування і дозвіл на плавання Регістром судноплавства України;

- для плавзасобів риболовів-любителів, спортсменів, туристів, прокатних пунктів, рятувальних служб, організацій спортивно-технічних спілок та інших організацій - суднового квитка, посвідчення на право керування маломірним судном, яке пройшло технічний огляд, і документів, що посвідчують особу.

11.3. Вихід у море і плавання маломірних (малих) плавзасобів організацій і окремих громадян, які підконтрольні Держфлотінспекції, а також спортивних плавзасобів олімпійських класів, здійснюються тільки у світлий період доби на віддаленні від берега до 2-х морських миль з поверненням на причали до заходу сонця, для чого на кожному причалі потрібно мати інформацію про час заходу сонця.

Випуск в море і плавання прокатних плавзасобів (гідровелосипедів, гідроциклів, весільних та інших човнів) здійснюється лише у світлий період доби, крім плавання у районах рейдових стоянок іноземних суден) при наявності дозволу органів місцевої влади та ліцензії на право прокату.

Плавання крейсерських яхт, що належать спортивним організаціям та громадянам здійснюється в акваторії Азовського моря без обмеження у часі та районі плавання при наявності належно оформлених документів на вихід у море і керування яхтою, наявності радіозасобів для зв'язку з базою, стоянкою, підрозділами та кораблями Державної прикордонної служби України.

11.4. Адміністрація баз стоянки повинна встановити порядок швидкого збору на причалах усіх плавзасобів, що знаходяться у морі у разі одержання штормового попередження, а також на вимогу підрозділу Державної прикордонної служби України.

11.5. Адміністрація прокатних станцій, будинків відпочинку та причалів зобов'язана у спеціальному журналі вести облік видачі плавзасобів з моменту випуску плавзасобів у море і мати на воді чергові двигуні плавзасоби з екіпажем та рятувальником.

11.6. Адміністрація організацій, судновласники, старости, охорона баз стоянки зобов'язані негайно подати інформацію у найближчий підрозділ Державної прикордонної служби України про всі випадки несвоєчасного повернення плавзасобу на причали.

11.7. Судна всіх організацій та приватних судновласників під час знаходження у морі повинні дотримуватись всіх міжнародних правил щодо попередження зіткнення суден і сигналів розпізнавання, які встановлені Державною прикордонною службою України.

11.8. Правом виходу в море на судні користуються лише ті особи, які приписані до даного судна у встановленому порядку.

При наявності на борту осіб, що не входять до складу суднокоманди капітани суден при оформленні виходу зобов'язані пред'явити представнику Державної прикордонної служби України, що оформляє вихід, список таких осіб із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові, року народження, з якою метою і на який строк направляється. Список пасажирів підписується капітаном.

11.9. У випадку прибуття на базу стоянки судна, до якого воно не приписано, власник судна (капітан) зобов'язаний негайно особисто або через чергового по базі стоянки доповісти у найближчий підрозділ Державної прикордонної служби України про прибуття та термін стоянки.

11.10. Керівники організацій, що мають плавзасоби, зобов'язані надавати допомогу підрозділам Державної прикордонної служби України, співробітникам міліції, контролюючим органам по маломірних плавзасобах у контролі за режимом плавання і утримання плавзасобів, включаючи виділення плавзасобів у їх розпорядження.

Капітани суден, усі члени суднових команд і рибалки під час знаходження у морі та на березі зобов'язані:

- пред'являти на першу вимогу капітанів прикордонних кораблів і берегових прикордонних нарядів суднові та особисті документи;

- при знаходженні у морі виконувати всі вказівки командування прикордонних кораблів з питань, які передбачені Законом України “Про державний кордон України”;

- негайно доповідати у пункти базування, найближчий морський порт та підрозділ Державної прикордонної служби України про виявлення в акваторії Азовського моря іноземних риболовецьких суден, окремих човнів, плотів та інших плавзасобів як з людьми на борту, так і без них;

- передавати у підрозділ Державної прикордонної служби України плавзасоби та різні предмети, що були виловлені у морі або знайдені на березі, зберігаючи їх у такому вигляді, в якому вони були знайдені.

11.11. Всім організаціям, екіпажам прогулянкових, каботажних суден, власникам плавзасобів забороняється:

- утримувати самохідні та несамохідні судна поза межами встановлених пристаней, причалів, баз для стоянки з порушенням правил утримання, незареєстровані плавзасоби. При відсутності організованих причалів власники повинні мати дозвіл - довідку від органів місцевої влади, підрозділів Державної прикордонної служби України на утримання плавзасобів за місцем проживання. Вихід таких плавзасобів в море здійснюється тільки з дозволу підрозділів Державної прикордонної служби України;

- переводити плавзасоби з одного причалу на інший без попереднього узгодження з підрозділом Державної прикордонної служби України та структурним підрозділом Держфлотінспекції;

- наближатися, лежати у дрейфі ближче ніж 500 м від району стоянки іноземних суден та вести з їх суднокомандами переговори, приймати та передавати будь-які предмети;

- саджати та висаджувати пасажирів, завантажувати та розвантажувати самохідні та несамохідні судна, інші плавзасоби поза пристанями, причалами і

пунктами базування (за винятком випадків, пов'язаних зі стихійним лихом, аварією, катастрофою або з дозволу підрозділу Державної прикордонної служби України);

- здійснювати лов риби на фарватерах, рекомендованих курсах і в районах вхідних воріт портів;

- передавати плавзасоби іншим власникам без попередньої їх реєстрації;

- залишати причал (плавзасоби) без охорони;

- спускати на воду двигуні (весельні), надувні та інші плавзасоби, що не зареєстровані у встановленому порядку.

11.12. Заняття підводним плаванням з аквалангом у районах стоянки іноземних суден заборонено.

Пляжі, місця масового відпочинку громадян на воді у межах прикордонної смуги та контрольованого прикордонного району облаштовуються необхідними засобами контролю з метою виключення можливості запливу відпочиваючих до іноземних та українських суден закордонного прямування.

Дотримання цих вимог забезпечується адміністрацією пляжів та місць масового відпочинку громадян.